

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 174/12
v Luxemburgu 19. decembra 2012

Rozsudok vo veci C-364/11
El Karem El Kott a i./Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal

Palestínčanovi, ktorý bol nútený opustiť zónu pôsobenia UNRWA, v ktorej už nemohol využívať pomoc tejto agentúry, možno priznať postavenie utečenca bez toho, aby bol nútený preukázať, že má obavy pred prenasledovaním

V prípade, že takáto osoba dobrovoľne opustila zónu pôsobenia UNRWA, nemožno jej priznať postavenie utečenca bez toho, aby preukázala, že má obavy pred prenasledovaním

Organizácia Spojených národov zriadila Úrad Organizácie Spojených národov pre pomoc a prácu v prospech palestínskych utečencov na Blízkom východe (UNRWA), aby poskytoval pomoc a podporu vystaňovaným Palestínčanom nachádzajúcim sa v Libanone, Sýrskej arabskej republike, Jordánsku, na Západnom brehu (vrátane Východného Jeruzalemu) a v Pásme Gazy. Služby UNRWA sú v zásade prístupné pre Palestínčanov a ich potomkov žijúcich na týchto územiach v prípade, že prišli o bydlisko a zároveň aj o svoje existenčné prostriedky v dôsledku konfliktov, ku ktorým došlo v tomto regióne.

Ženevský dohovor¹ definuje pojem „utečenec“ v tom zmysle, že sa vzťahuje na akúkoľvek osobu, ktorá „má oprávnené obavy pred prenasledovaním z rasových, náboženských a národnostných dôvodov alebo z dôvodu príslušnosti k určitej sociálnej skupine, alebo zastávania určitých politických názorov“. Definuje tiež okolnosti, za akých možno určitej osobe priznať postavenie utečenca. V kontexte Európskej únie sú záväzky vyplývajúce z dohovoru prebraté do smernice 2004/83².

Smernica s odkazom na Ženevský dohovor stanovuje, že osoby, ktoré v súčasnosti využívajú ochranu alebo pomoc iného orgánu alebo agentúry Organizácie Spojených národov než Úradu Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov, teda napríklad od UNRWA, sú vylúčené z postavenia utečenca. Ak však takáto ochrana alebo pomoc z akéhokoľvek dôvodu zanikla bez toho, aby sa situácia týchto osôb definitívne vyriešila, tieto osoby budú oprávnené *ipso facto* využívať výhody vyplývajúce z ochrany poskytnutej touto smernicou.

Viaceré osoby bez štátneho občianstva s palestínskym pôvodom museli opustiť utečenecké tábory UNRWA nachádzajúce sa v Libanone v dôsledku zničenia ich domov počas stretov medzi ozbrojenými skupinami alebo v dôsledku vyhrážok smrťou. Následne prišli do Maďarska, kde požiadali o priznanie postavenia utečenca. Hoci maďarské orgány zamietli ich žiadosti o azyl, dovolili im zostať v Maďarsku.

Palestínski žiadatelia o priznanie postavenia utečenca sa obrátili na Fővárosi Bíróság (súd v Budapešti, Maďarsko), ktorý sa Súdneho dvora pýta, či tieto osoby musia byť za týchto okolností automaticky uznané za utečencov na území Únie.

Svojím dnes vyhláseným rozsudkom Súdny dvor v prvom rade pripomenul, že osobám, ktoré v súčasnosti využívajú pomoc UNRWA, nemožno priznať postavenie utečenca. Navyše

¹ Ženevský dohovor z 28. júla 1951 týkajúci sa právneho postavenia utečencov.

² Smernica Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 304, s. 2; Mim. vyd. 19/007, s. 96).

jednoduchá absencia alebo dobrovoľný odchod zo zóny pôsobenia UNRWA nestačí na to, aby sa zrušilo vylúčenie z možnosti priznať postavenie utečenca.

V druhom rade Súdny dvor spresňuje prípady, v ktorých sa možno domnievať, že pomoc zo strany UNRWA zanikla takým spôsobom, že palestínski žiadatelia o azyl sa môžu *ipso facto* dovoliavať priznanie postavenia utečenca na základe dotknutej smernice. Pomoc UNRWA teda zaniká **nie len samotným zánikom tohto úradu, ale aj v prípade nemožnosti splnenia jeho úlohy.** Rovnako môže zánik pomoci vyplývať aj z okolností, ktoré dotknutú osobu nezávisle od jej vôle nútia opustiť zónu pôsobenia UNRWA. Tento výklad je v súlade s cieľom zaručiť nepretržitú ochranu palestínskym utečencom prostredníctvom účinnej ochrany alebo pomoci.

V tomto ohľade **sa palestínsky utečenec musí považovať za osobu, ktorá je nútená opustiť zónu pôsobenia UNRWA, pretože sa osobne nachádza v situácii vážneho nebezpečenstva a táto agentúra nie je schopná zaručiť mu v uvedenej zóne životné podmienky, ktoré sú v súlade s úlohou, ktorou je uvedená agentúra poverená.**

V treťom rade Súdny dvor odpovedá, že pokiaľ pomoc poskytovaná UNRWA zanikne, budú sa môcť osoby, ktoré stratili túto ochranu, *ipso facto* dovoliavať ochrany priznanej dotknutou smernicou. V dôsledku toho **sa právo vyplývajúce zo skutočnosti, že pomoc UNRWA zanikne a dôvod vylúčenia sa skončí, nemôže obmedziť výlučne na možnosť dotknutých osôb podať žiadosť o priznanie postavenia utečenca.**

Nakoniec Súdny dvor zdôrazňuje, že možnosť dovoliavať sa *ipso facto* ochrany uvedenej smernice **však nezakladá bezpodmienečné právo** na priznanie postavenia utečenca. Hoci teda dotknuté osoby nevyhnutne nemusia preukázať, že sa obávajú prenasledovania, aj tak musia predložiť, ako v prejednávanej veci, žiadosť o priznanie postavenia utečenca, ktorú musia posúdiť príslušné orgány. V rámci tohto posúdenia musia tieto orgány overiť nielen to, že žiadateľ skutočne využíval pomoc UNRWA a že táto pomoc zanikla, ale aj to, že sa na tohto žiadateľa neuplatňuje nijaká z podmienok vylúčenia uvedených v smernici. Tieto ustavenia vylučujú z postavenia utečenca najmä osoby, ktoré spáchali trestný čin proti mieru, vojnový zločin alebo trestný čin proti ľudskosti, alebo vážny nepolitický trestný čin, ako aj osoby vinné za spáchanie činov, ktoré sú v rozpore s cieľmi a zásadami Organizácie Spojených národov.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Fotografie z vyhlásenia rozsudku sú k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106